

RAPORT NA TEMAT ZRÓWNOWAŻO- NEGO ROZWOJU

HEINZ-GLAS GmbH & Co. KGaA
Glashüttenplatz 1-7
96355 Kleintettau | Germany

Telefon: +49 9269 77-0
Faks: +49 269 77-333
www.heinz-glas.com

Dział redakcji
Projekt i układ
Current as of

Thomas Eidloth | Sophie Detsch
Cassandra Mund
wrzesień 2019

ADDICTED TO GLASS

URKUNDE

Hiermit wird das neue Mitglied des Vereins „Klimaschutz-Unternehmen“
Die Klimaschutz- und Energieeffizienzgruppe der Deutschen Wirtschaft e.V.“

HEINZ-GLAS GmbH & Co. KGaA

für herausragende Klimaschutz- und Energieeffizienzleistungen ausgezeichnet und
zur Aufnahme in den Verein der Klimaschutz-Unternehmen beglückwünscht.

Die Mitglieder des Vereins haben sich freiwillig zu messbaren und ambitionierten Zielen
bei Klimaschutz und Energieeffizienz verpflichtet und bereits herausragende Leistungen
betrieblicher Energieeffizienz bei Produkten, Dienstleistungen und Produktion erbracht.
Als Vorbilder verringern sie die CO₂-Emissionen und motivieren andere Unternehmen,
ihre Klimaschutz- und Energieeffizienzleistungen zu verbessern.

Voraussetzung für die Mitgliedschaft im Verein der Klimaschutz-Unternehmen ist eine
positive Entscheidung des Vereinsbeirats, in dem auch die Initiatoren vertreten sind.
Die Entscheidung des Beirats wird auf Grundlage einer intensiven Prüfung und externen
Begutachtung der Leistungen des Unternehmens in den Bereichen Klimaschutz und
Energieeffizienz getroffen.

Berlin, den 13.09.2018

Für den Beirat: Die Initiatoren

Für den Vorstand:

Peter Altmaier, Bundesminister für Wirtschaft und Energie
Svenja Schulze, Bundesministerin für Umwelt, Naturschutz und nukleare Sicherheit
Dr. Eric Schwelb, Präsident des Deutschen Industrie- und Handelskammertages
Dipl.-Phys. Jan Eschke, Vorsitzende

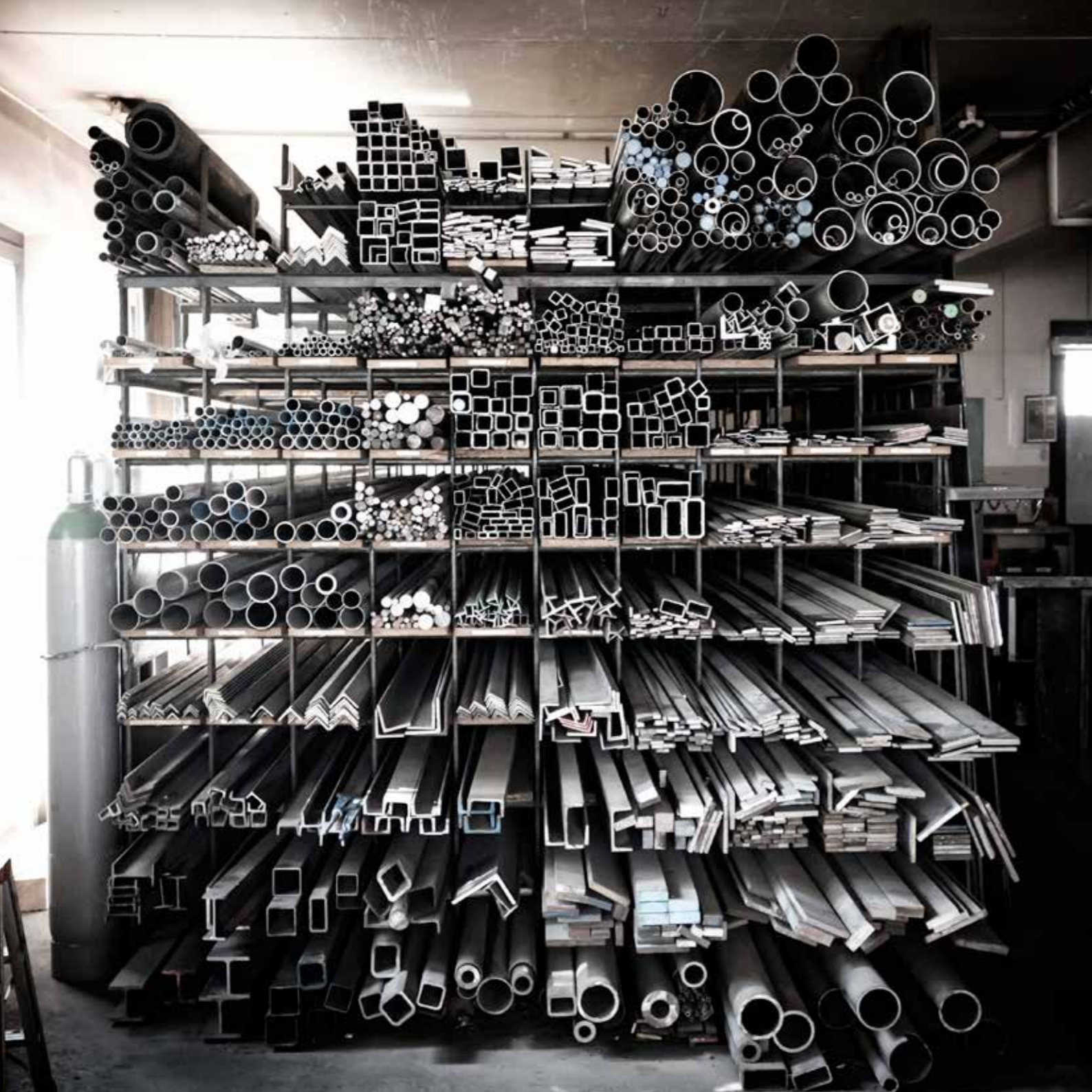
SŁOWO WSTĘPU

Minęły dwa lata od ostatniego raportu na temat zrównoważonego rozwoju. Dwa lata, podczas których wiele się wydarzyło. 730 dni, w trakcie których 3200 osób z 40 krajów przyczyniło się do rozwoju HEINZ-GLAS. Podobnie jak w ciągu ostatnich 396 lat, chcemy tworzyć i utrzymywać trwałe wartości. Osiągnęliśmy cele, ale napotkaliśmy również przeszkody, które wymagały ponownego przemyślenia. Dla naszych klientów i pracowników, ale także dla regionów, w których działamy. Towarzysz nam na kolejnych stronach przez minione 104 tygodnie. Jasno skonstruowane i uporządkowane zgodnie z czterema filarami naszej strategii zrównoważonego rozwoju. Skupiamy się na liczbach, danych i faktach.

„Zbyt wielu ludzi mówi mi każdego dnia, że coś jest niemożliwe i co jest tego przyczyną. Nawet jeśli dziś osiągam tylko 10% moich celów, to i tak jestem 10 razy bardziej skuteczny niż wczoraj”

Thomas Eidloth, globalny menedżer ds. zrównoważonego rozwoju

SPIS TREŚCI

Przedsiębiorstwo	8	Ekonomia	42
Oddziały		Myślimy i działamy pokoleniowo	
Filozofia przedsiębiorstwa		Liczby, dane, fakty	
Nasze wartości			
Łańcuch wartości			
Nasza misja			
Strategia zrównoważonego rozwoju			
Spółeczeństwo i sprawy społeczne	18	Eko-rozwiązania od HEINZ-GLAS	46
Człowiek w centrum zainteresowania		Środowisko i akceptowalność społeczna	
Szacunek		Liczby, dane, fakty	
Liczby, dane, fakty			
Kultura i życie	24	Kodeks postępowania	50
Serce dla regionu		Kodeks postępowania (Code of Conduct)	
Liczby, dane, fakty		Zgodność	
		Handel	
		Liczby, dane, fakty	
Ekologia	32	Dialog i przejrzystość	56
Świadome obchodzenie się z zasobami		Stawiamy na zrównoważone partnerstwo	
Liczby, dane, fakty dotyczące ekologii		Współpraca	
Świadome obchodzenie się z energią		Liczby, dane, fakty	
Liczby, dane, fakty dotyczące energii			
		Certyfikacje	60

PRZEDSIĘBIORSTWO

3.200

3200 pracowników 17 lokalizacjach w 13 krajach ma jeden cel – stawać się coraz lepszymi. Doskonałość w zakresie produkcji szkła. Innowacyjność we wszystkich aspektach. HEINZ-GLAS realizuje życzenia międzynarodowych klientów z branży perfumeryjnej i kosmetycznej. Od szkła przez uszlachetnienie aż po zamknięcia. Nasze zapotrzebowanie na jakość jest tym, co nas napędza – i to już od 400 lat.

*Kleintettau / Spechtsbrunn / Piesau/
Teuschnitz / Langenau | DE*

Moskwa | RU

Londyn | GB

Paryż | FR

Zurych | CH

Barcelona | ES

Działdowo | PL

Hranice | CZ

Hongkong | CN

Bombaj | IN

Nowy Jork | US

São Paulo | BR

Lima | PE

NASZA FILOZOFIA PRZEDSIĘBIORSTWA

Jesteśmy ADDICTED TO GLASS.

Mając za sobą prawie 500 lat rodzinnej tradycji produkcji szkła i prawie 400 lat historii firmy, HEINZ-GLAS pokazuje, jak historia staje się przyszłością. HEINZ-GLAS zalicza się dziś do wiodących na rynku producentów flakonów ze szkła i słoików dla branży produkcji perfum i kosmetyków. Nasze portfolio dopełnia szeroka oferta rozmaitych pojemników i zamknięć z tworzywa sztucznego produkowanych przez zakłady HEINZ-PLASTICS. Przedsiębiorcze spojrzenie było kluczem do sukcesu na międzynarodowym rynku opakowań. W wielu niemieckich zakładach, a także innych lokalizacjach na całym świecie opracowuje się, produkuje i uszlachetnia rozwiązania w zakresie „Complete-Packaging” za pośrednictwem spółek zagranicznych lub przedstawicielstw na całym świecie – wszystko od jedne-

go producenta w ramach w pełni zautomatyzowanego procesu produkcyjnego. Myślimy i działamy z pokolenia na pokolenie, włączając w to przemyślane inwestycje i świadome obchodzenie się z zasobami w celu utrzymania naszej firmy rodzinnej przez długi czas.

„Jeśli chce się czegoś na poważnie, to wspólnie z HEINZ-GLAS znajdzie się drogę, aby osiągnąć swój cel. Jestem dumny, że jestem częścią tego zespołu.”

Michael Hopfe, technik działu „zimny koniec” | HEINZ-GLAS Piesau

NASZE WARTOŚCI

Podstawa do realizacji naszej misji.

Wszyscy razem jako zespół przyczyniamy się do sukcesu firmy. Nasze wartości sprzyjają poczuciu spójności i przynależności do firmy oraz są wdrażane i wspierane przez wszystkich pracowników. Zrównoważony rozwój jest zapisany w naszych genach i mocno zakorzeniliśmy go w naszych wartościach.

HISTORIE
EXCELLENZ
INNOVATION
NACHHALTIGKEIT
ZUKUNFT

Historia – Wiemy dokąd zmierzamy
– dlatego twardo stąpamy po ziemi!

Ekscelencja – Ciężko pracujemy, aby stać się lepszymi – dla nas jako zespołu i dla naszych klientów!

Innowacje – Realizujemy niezwykle pomysły, by spełnić życzenia naszych klientów!

Zrównoważony rozwój – Myślimy i działamy pokoleniowo – i to już od 1622 roku!

Przyszłość – Zachowujemy nasze pochodzenie i tworzymy naszą przyszłość!

ŁAŃCUCH WARTOŚCI

NASZA MISJA

Dla wszystkich spółek Grupy HEINZ-GLAS na całym świecie.

Wizja - Jesteśmy preferowanym globalnym partnerem naszych klientów w zakresie rozwoju, produkcji i dekoracji wysokiej jakości opakowań szklanych i plastikowych, jak również najbardziej zrównoważonym przedsiębiorstwem w naszej branży. Jesteśmy zespołem najlepszych wykonawców na wszystkich poziomach.

Misja - Aby zrealizować naszą wizję, oferujemy naszym klientom szybkie i odpowiednie rozwiązania dla wszystkich rodzajów opakowań szklanych i plastikowych oraz poznajemy potrzeby klientów. Wdrażamy ideę jakości na wszystkich płaszczyznach i stawiamy ludzi w centrum, okazując im szacunek. Pracujemy w oparciu o nowoczesne technologie. Aktywnie bierzemy odpowiedzialność za nasze środowisko naturalne i zawsze postępujemy zgodnie z prawem. Kontynuujemy tradycje firmy bez zamykania się na postęp.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Naszym celem jest bycie najbardziej zrównoważoną firmą w naszej branży i zostanie taką przez długi czas. Nasze myślenie i działania opierają się na czterech filarach zrównoważonego rozwoju. Ponieważ człowiek jest dla nas najważniejszy, obszar ten został specjalnie podzielony na dwa podobszary.

Społeczeństwo i sprawy społeczne – Jako firma chcemy tworzyć i zapewniać miejsca pracy.

Kultura i życie – Aktywnie wspieramy nasze regiony i sprawiamy, że warto w nich zamieszkać.

Ekologia – Unikamy niepotrzebnego marnotrawienia zasobów – w celu ochrony i zachowania środowiska naturalnego.

Economía – Odpowiedzialne wykorzystanie pieniędzy jako zasobu jest podstawą utrzymania niezależności naszego przedsiębiorstwa.

SPOŁECZEŃSTWO I SPRAWY SPOŁECZNE

Człowiek w centrum zainteresowania.

My w HEINZ-GLAS jesteśmy zdania: pracownicy stanowią istotną wartość i decydującą przewagę konkurencyjną. Pracownicy tworzą koszty, które należy zminimalizować. Wciąż powszechny sposób myślenia. Do celu nigdy nie prowadzą komputery ani sprzęt techniczny. To ludzie wprowadzają w życie koncepcje. To ludzie tworzą i przekazują wiedzę, doświadczenie i umiejętności. Nie ma dla nas znaczenia, skąd pochodzi dana osoba. Ważne jest, dokąd chce zmierzać. Ponieważ pracownicy mogą wszystko: jeśli zainwestujemy w ich rozwój, jeśli damy im do ręki narzędzia, ale przede wszystkim, jeśli im zaufamy!

„Chciałbym, aby uchodźcy i ludzie z innych krajów integrowali się z naszym społeczeństwem. Czy to w firmach, klubach sportowych czy szkołach – możemy na tym skorzystać najbardziej, jeśli chodzi o zrównoważony rozwój.”

Adem Elkol, wiceprzewodniczący Rady Zakładowej | HEINZ-GLAS Kleintettau

SZACUNEK

Nie tolerujemy rasizmu.

Każdego pracownika traktujemy jak indywidualną jednostkę. Szacunek dalece przewyższa korzyści ekonomiczne przedsiębiorstwa. Traktujemy naszych pracowników i partnerów handlowych uczciwie i z zachowaniem tolerancji. Każdy przejaw dyskryminacji, molestowania seksualnego lub ataków osobistych kłóci się z podstawowymi zasadami naszego przedsiębiorstwa i nie będzie tolerowany. Różnorodność i niepowtarzalność naszych pracowników są motorem wydajności i siły innowacji Grupy HEINZ-GLAS.

Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo pracy

Szczególnie ważna jest dla nas ochrona zdrowia i równowagi między życiem zawodowym a prywatnym naszych pracowników. Świadczą o tym liczne inicjatywy działu zarządzania ochroną zdrowia w HEINZ-GLAS:

- Kursy z zakresu promocji zdrowia i imprezy sportowe
- Audyty w miejscu pracy i sprzęt z urządzeniami po mocniczymi
- Współpraca z towarzystwami ubezpieczeń zdrowotnych
- Zniżki u regionalnych partnerów promujących zdrowie
- Bezpłatne profilaktyczne badania lekarskie
- Masaże mobilne
- Ubezpieczenie na wypadek niezdolności do pracy i ubezpieczenie emerytalne
- EHS (środowisko, zdrowie, bezpieczeństwo) jako komórka doradcza w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa w miejscu pracy

Nasi pracownicy mogą liczyć na kompleksową ofertę zdrowotną, jak joga w pawilonie tropikalnym Tropenhaus, a także zoptymalizowane ergonomicznie miejsca pracy, np. z biurkami z regulacją wysokości i podnośnikami. Warsztaty rzucania palenia, trening kręgosłupa, szczepienia, międzynarodowe turnieje piłki nożnej, dni promocji zdrowia i wiele innych uzupełniają ofertę.

Projekt racjonalizatorski

Chcemy być coraz lepsi! Dzięki projektom racjonalizatorskim nasi pracownicy mogą wnieść trwały wkład w optymalizację procesów. Ciekawe pomysły są nagradzane! Dzięki odpowiedzialnym działaniom naszych pracowników udało się uzyskać wiele oszczędności i udoskonalić wiele produktów. Nasza inwestycja w przyszłość – kształcenie i doksztalcanie się. HEINZ-

GLAS przywiązuje dużą wagę do gruntownego kształcenia i doksztalcania się młodszych pracowników. Dziewięć możliwości doskonalenia zawodowego w zakresie zawodów technicznych i pięć w zakresie zawodów ekonomicznych, jak również różne kierunki studiów dualnych oferują rozmaite perspektywy i możliwości. Nasi szkoleniowcy i specjaliści przekazują swoją wiedzę i know-how z pokolenia na pokolenie. Celem jest wyszkolenie naszego młodszego personelu zgodnie z potrzebami i zatrudnienie go w naszej firmie. Inwestujemy również w szkolenia i dalsze kształcenie, zgodnie z mottem „Kto przestaje się uczyć, ten przestaje się doskonalić”. Dlatego oferujemy szeroki wachlarz możliwości doksztalcania się w zakresie kompetencji zawodowych, kompetencji zarządzania, kompetencji językowych i kompetencji społecznych.

Przyjazne dla rodzin miejsce pracy

Wspieramy naszych pracowników w łączeniu kariery zawodowej i życia rodzinnego w indywidualny i optymalny sposób. Zespół projektowy „Pracuj elastycznie” tworzy warunki ramowe, które dają każdemu pracownikowi największą możliwą swobodę w jego obszarze pracy. Zakres modeli sięga od pracy w niepełnym wymiarze godzin do pracy mobilnej. Z partnerem LQG „Jakość życia dla pokoleń” działającego we współpracy z Bawarskim Czerwonym Krzyżem oferujemy indywidualne konsultacje i rozwiązania w zakresie opieki nad małymi dziećmi i osobami starszymi.y sociales.

SPOŁECZEŃSTWO I SPRAWY SPOŁECZNE W LICZBACH

 tylko 3

wypadki zdarzają się w ciągu 200 000
godzin pracy

3.200

miejsc pracy na całym świecie

60 stażystów

we wszystkich niemieckich zakładach w 2018 roku

40 narodowości

Przedstawiciele 40 narodowości pracują w 17 zakładach
HEINZ-GLAS

2 pojazdy

dla naszych najmłodszych pracowników

400.000 €

rocznie przeznaczonych na inwestycje w szkolenia i dalsze kształcenie

100%

naszych pracowników zobowiązuje się do
przestrzegania naszego Kodeksu Postępowania
(Code of Conduct) i Polityki Zgodności

KULTURA I ŻYCIE

Serce dla regionu.

Ludzie pracujący w HEINZ-GLAS są synonimem drzewa, które rodzi owoce, a regiony, w których żyjemy, to nasze korzenie, nasze pola uprawne i gleba. Dają one naszym pracownikom i nam stabilność i dom, kształtują naszą kulturę i nasze życie. W 17 lokalizacjach w 13 krajach ponosimy odpowiedzialność za 17 zupełnie odmienne regiony, kultury i środowiska.

„Nasze prace badawcze w szklarni roślin tropikalnych uważam za niezwykle ważne, ponieważ dysponujemy w Europie, a nawet na całym świecie, wystarczająco dużą ilością ciepła odlotowego. Zrównoważona produkcja żywności, nie tylko w sensie ekologicznym, ale także w kontekście społecznym i społeczno-politycznym, jest przedmiotem troski nas wszystkich i mam nadzieję, że w najbliższych latach znajdziemy wielu propagatorów naszej idei.”

Martina Seitz, pracownik | szklarnia roślin tropikalnych w Rennsteig

Szklarnia roślin tropikalny w Rennsteig, ogrzewana ciepłem resztkowym z naszej produkcji

W Kleintettau w Górnej Frankonii, regionie o dość surowym klimacie, produkowane są owoce subtropikalne i tropikalne o jakości ekologicznej oraz hodowane są ryby konsumpcyjne. W styczniu 2011 roku wybudowano tu szklarnię o powierzchni ok. 3500 m² pod nazwą Klein-Eden (Mały Eden). To pierwszy projekt referencyjny mający na celu efektywnie energetycznie wykorzystanie ciepła odłotowego w zakresie niskich temperatur. Chociaż nie wszystkie wyniki badań są jeszcze dostępne, projekt wykazał już, że uprawy roślin tropikalnych i hodowla ryb konsumpcyjnych mogą być produkowane w zrównoważonych warunkach ekonomicznych. Eliminuje to konieczność pokonywania długich tras transportowych o wysokiej emisji zanieczyszczeń. Oczywiście szklarnia roślin tropikalnych w Rennsteig jest również magnesem przyciągającym odwiedzających do regionu Rennsteig. Które inne miejsce pozwala być blisko tropików bez wsiadania do samolotu? Od 2018 r. istnieje również specjalna wystawa poświęcona gadom, płazom i owadom, a także roślinom. Zgodnie z mottem „poznaj zwierzęta

z bliska” zwiedzający mogą również dotykać zwierząt podczas zwiedzania z przewodnikiem. W ten sposób nie tylko dowiadujemy się wiele o florze tropików, ale także o faunie i ich problemach, które powstają w wyniku konsumpcji przez człowieka.

Europejskie Muzeum Flakonów Szklanych mieszczące się w budynku administracyjnym w naszym zakładzie w Kleintettau

Otwarte w 2008 roku i wspierane przez Stowarzyszenie Glasbewahrerverein e.V., Europejskie Muzeum Flakonów Szklanych opowiada historię produkcji szkła we Frankenwald. Wystawa flakonów Beatrice Frankl, pasjonatki i kolekcjonerki, pokazuje skarby ze świata kosmetyków i perfum zebrane na przestrzeni dziesięcioleci. Historię i rzemiosło szklarskie można poznać z pierwszej ręki, udając się w podróż do przeszłości podczas wycieczki z przewodnikiem.

Hodowla bydła rasy wyzycznej należąca do Grupy HEINZ-GLAS

Spółka „Schottische Hochlandrinderzucht Frankenwald GmbH”

została założona w 1979 r. w celu walki z procesem zakrzaczania i pustynienia Górnego Lasu Frankońskiego i sprowadzenia do regionu pierwszych zwierząt. Obecnie na 130 hektarach wokół Kleintettau wypasa się około 155 sztuk bydła rasy wyzycznej.

Polska

W 2018 roku w Działdowie w Polsce skupiliśmy się na inwestycjach w najnowocześniejsze technologie. Nie oznacza to, że zapominamy o naszej lokalnej społeczności. W związku z tym we wrześniu 2018 roku dołączyliśmy do programu szkoleniowego LABOR. Uczniowie wszystkich roczników mają możliwość wizyty w fabryce w Polsce. W tym celu programy szkoleniowe są zestawiane według grup wiekowych i potrzeb, aby zapoznać uczniów z technologią i wskazać im perspektywy na przyszłość. Podczas ostatnich Świąt Bożego Narodzenia wzięliśmy udział w organizowanym w Polsce projekcie społecznym „Szlachetna Paczka”. W ramach projektu zbierane są darowizny, które są przekazywane rodzinom będącym w potrzebie. Ponadto planowany budżet na prezenty świąteczne dla klientów i partnerów biznesowych został przekazany na rzecz polskie-

go stowarzyszenia osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Peru

W 2016 roku HEINZ-GLAS Peru rozpoczęła organizację „Christmas Event”. Nasi pracownicy rozdawali prezenty dzieciom z biednych regionów Limy i świętowali wspólne z nimi i ich rodzinami. Również przy wsparciu organizacji „Aldeas Infantiles” chcemy pomóc chronić dzieci z zagrożonych grup społeczeństwa. Są to często sieroty i ofiary terroryzmu lub przemocy w rodzinie. Aby zapewnić dzieciom nową rodzinę, mieszkając w małych grupach z matką zastępczą w ośrodku w centrum Limy. Ośrodek składa się obecnie z osiem domów, w których dzieci mogą bezpiecznie dorastać. Huragan El Niño nawiedził Limę w 2017 roku. To zjawisko pogodowe spowodowało wiele szkód w kraju, a także w centrum pomocy organizacji „Aldeas Infantiles”. Dzięki darowiznie mogliśmy pomóc w szybkiej odbudowie zniszczonych domów.

KULTURA I ŻYCIE
DANE W LICZBACH

155

sztuk bydła rasy wyżynnej wypasa
się na obszarze 150 ha wokół
Kleintettau

4.852

gości odwiedziło Europejskie Muzeum Flakonów Szklanych w
Kleintettau w 2018 roku

400 lat

w miejscu w jednym regionie

220 roślin

uprawa 220 gatunków roślin i hodowla 40 gatunków zwierząt

20

rodzin z dziećmi wzięło udział w świątecznej
imprezie HEINZ-GLAS Peru

120 dzieci

wzięło udział we wspieranym przez HEINZ-GLAS
Uniwersytecie Dziecięcym w 2018 roku.

TOGETHER FOR
CLIMATE
PROTECTION AND
A SUSTAINABLE
ECONOMY

HEINZGLAS
family-owned since 1622

EKOLOGIA

Świadome obchodzenie się z zasobami.

Podczas gdy pierwotnie pojęcie „ekologia” definiowało związek pomiędzy istotami żywymi a ich środowiskiem nieożywionym, dziś rozumiemy to pojęcie jako ogólną sytuację ekologiczną. Przymiotnik „ekologiczny” jest obecnie używany tylko jako wyraz postawy lub działania na rzecz ochrony zasobów środowiska. Ile warta jest taka postawa ekologiczna, gdy nie można przekazać jasnej i zrozumiałej definicji? Dlatego w HEINZ-GLAS przywiązujemy szczególną wagę do komunikowania naszej odpowiedzialności ekologicznej w zrozumiały sposób. Wspólnie z niemiecką organizacją WWF opowiadamy się zatem za ochroną klimatu i zrównoważonym zarządzaniem.

„Moim celem jest dokonanie trwałej zmiany, zarówno pod względem ekologicznym, jak i technicznym. Dzięki mojej pracy w HEINZ-GLAS mogę osiągnąć ten cel wspólnie z kolegami. Fakt, że pracuję z ludźmi, którzy dbają o środowisko i chronią przyrodę, sprawia, że zawsze przychodzę do biura z uśmiechem na twarzy”.

Sophie Detsch, zespół ds. zrównoważonego rozwoju | HEINZ-GLAS Kleintettau

Pozostawiamy po sobie mniejszy ślad...węglowy

Do topienia szkła potrzebna jest temperatura około 1600°C: W tej temperaturze zestaw składników zaczyna się powoli topić przed procesem klarowania i ochłodzeniem z powrotem do pożądanej temperatury formowania. Tego nie możemy zmienić. Ale możemy zmienić sposób, w jaki wykorzystujemy zasoby. W HEINZ-GLAS zrobiliśmy już ten krok. Zainwestowaliśmy w wysokowydajne elektryczne wanny do topienia szkła zamiast powszechnie stosowanych w naszej branży wanien opalanych gazem ziemnym. Wanny te zasilamy ekologicznym prądem. Uzyskujemy certyfikowany, bezemisyjny prąd ze źródeł energii odnawialnej, który zasila norweskie sieci energetyczne. 1 kWh bezemisyjnego prądu zastępuje 2 kWh kopalnego gazu ziemnego! Nasz cel: Do 2022 roku zamierzamy zmniejszyć nasz ślad węglowy w naszych zakładach na całym świecie o 30% w porównaniu z rokiem 2012. Nie oznacza to jednak, że pozostajemy nieaktywni w naszych międzynarodowych lokalizacjach. Wręcz przeciwnie. Już dziś nasze wanny gazowe w Polsce i Peru są wspomagane boosterami energii elektrycznej.

Sami przekształcamy odpady w produkty

Szkoło się nie marnuje. A już na pewno nie u nas. Po prostu topimy stłuczkę i odpady szklane ponownie i przywracamy je do cyklu materiałowego. Bez utraty jakości. Używamy również szkła pochodzącego z recyklingu użytkowego (PCR). Dzięki temu szkło PCR jest również przetwarzane na najwyższej klasy flakony firmy HEINZ-GLAS. Ale nie są to jedyne przykłady tego, jak przekształcamy odpady z powrotem w produkty wysokiej jakości. Do naszej produkcji wykorzystujemy również wapno jako produkt odpadowy z regionalnego systemu uzdatniania wody. W ten sposób przetwarzamy do 3000 ton rocznie. Zmniejsza to nasze zużycie surowców i oszczędza nam i środowisku konieczność transportu na duże odległości. Co jeszcze? Ograniczamy wszystko, czego nie poddajemy recyklingowi lub ponownemu przetworzeniu: od zużycia folii po papier i materiały opakowaniowe. Ostatecznie 91% wszystkich odpadów wytwarzanych w naszych niemieckich zakładach poddajemy bezpośredniemu recyklingowi.

Rezygnujemy ze zbędnych kosztów

Woda jest elementem życia – bez niej produkcja szkła byłaby nie do pomyślenia. Ale to i tak nie powstrzymało nas przed zrobieniem tego. W ten sposób udało nam się znacznie zmniejszyć zużycie wody. Mianowicie w zakresie matowania. Ale nawet tam, gdzie dalsze zmniejszenie zużycia wody nie wydaje się niemożliwe, już teraz myślimy o konkretnych sposobach jej wielokrotnego wykorzystania. Trzymamy się tego. Jednak tam, gdzie w sposób świadomy i ukierunkowany wykorzystujemy więcej wody, w produkcji farb i lakierów na bazie wody. Zostały one opracowane w naszym własnym centrum wiedzy specjalistycznej, które założyliśmy w 2013 roku specjalnie w tym celu. Z drugiej strony, możemy teraz opracować lakiery, które są jeszcze lepiej dostosowane do naszych wymagań i realizują ważne cele, takie jak dalsza redukcja lotnych związków organicznych (LZO).

Nie puscimy tego w niepamięć

Zazwyczaj, gdy ktoś chce puścić coś w niepamięć oznacza to, że ma coś do ukrycia. Nie w naszym przypadku. Wręcz przeciwnie. Znaleźliśmy nawet partnera i współnika do stworzenia naszej własnej roślinnej oczyszczalni ścieków. Wspólnie z Instytutem Badań i Testowania Materiałów na Uniwersytecie w Weimarze stworzyliśmy projekt badawczy polegający na tym, że oczyszczanie produkowanych przez nas ścieków jest realizowane za pomocą mikroorganizmów. W ten sposób włączyliśmy samą naturę w nasze procesy zrównoważonego rozwoju. Oprócz tego ambitnego projektu badawczego, za proces oczyszczania wody technologicznej odpowiada oczyszczalnia ścieków we współpracy z gminą Tettau i sąsiednią hutą szkła. Wszystkie zawarte w niej substancje chemiczne niezbędne do uszlachetniania szkła są odfiltrowywane i odpowiednio utylizowane w ramach kompleksowego i niepozostawiającego resztek inteligentnego procesu oczyszczania

EKOLOGIA W LICZBACH

współczynnik recyklingu w zakładach w Kleintettau, Piesau i Spechtsbrunn

50.000t CO₂/rok

od 2012 r. zaoszczędziliśmy

0,41g CO₂

produkujemy 0,41 g CO₂ na każdy gram brutto produkowanego szkła w zakładzie w Kleintettau

Piesau: 0,68 g CO₂ / g szkło

Lima: 1,51 g CO₂ / g szkło

Dzialdowo: 1,63 g CO₂ / g szkło

100%

recyklingowi poddajemy 100% odpadów szklanych pochodzących z naszej produkcji szkła. Zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne

16%

mniej wody to całkiem sporo, jeśli nie jest używana.

Tak wiele oszczędzamy każdego roku dzięki dokładnemu dozowaniu w procesie matowania.

90%

zakupów lokalnych

1,2 m³

w naszych zakładach na całym świecie zużywamy średnio 1,2 m³ wody na tonę szkła

72 m³

to niemal nasza roślinna oczyszczalnia ścieków. Sukcesywnie usuwa wszystkie zanieczyszczenia ze ścieków powstających podczas produkcji.

EKOLOGIA – ENERGIA

Świadome obchodzenie się z energią.

Chwytny promień słoneczny przez cały rok – dzięki temu oszczędzamy dużo energii

Jak mówi tutejsze porzekadło: W Kleintettau są cztery pory roku: czerwiec, lipiec, sierpień i zima. Prawda jest taka: panuje tu surowy klimat. Dotyczy to również ludzi, którzy są twardzi, ale serdeczni – a przede wszystkim: bardzo pomysłowi. Może jest tak dlatego, że wykorzystujemy każdy promień słońca. Od 2016 r. jest ono również wykorzystywane do wytwarzania energii. W tym roku na dachu naszej hali produkcyjnej i magazynowej zainstalowaliśmy instalację fotowoltaiczną, która zapewnia moc szczytową do 374 kWp – i roczną wydajność 250 000 kWh. Energia elektryczna, która w sposób naturalny wpływa całkowicie do naszej własnej produkcji. Nawiasem mówiąc, używamy fotowoltaiki nie tylko w Kleintettau, lecz od niedawna również w naszej siedzibie w Linden, New Jersey w USA.

Nasza energia płynie bezpośrednio do raju

Wiele firm nie wie, jak wykorzystać swoją energię. My tak. Nie wykorzystujemy jej tylko do naszej produkcji. Oczywiście wykorzystujemy również nasze ciepło odlotowe. Z jednej strony do ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Z drugiej strony, dbamy o to, aby przynosiło korzyść szklarni roślin tropikalnych Tropenhaus w Rennsteig. Szklarnia roślin tropikalnych Tropenhaus w Rennsteig została stworzona w 2011 roku jako projekt referencyjny dla efektywnego energetycznie wykorzystania ciepła odlotowego w zakresie niskich temperatur i stała się magnesem dla odwiedzających od momentu jej otwarcia w 2014 roku.

ENERGIA W LICZBACH

14

Stacje ładowania w języku niemieckim
Lokalizacje samochodów elektrycznych
i hybrydowych, dla pojazdów we własnej
flocie, Personel i dla gości.

963.613 kWh

Własna produkcja energii w 2018 r

100% Energia elektryczna
bez emisji Co2

we wszystkich niemieckich lokalizacjach
Nasz cel: w ogóle bezemisyjna energia elektryczna
nasze lokalizacje na całym świecie

3

Sieci efektywności energetycznej, w
których my pracować z zaangażowaniem:
Rennsteigergie, Hochfranken i
Firma zajmująca się ochroną klimatu e.V.

374 kWp

Energia słoneczna zainstalowana w 2018 r

1.400 MWh

Ciepło odpadowe wypłynęło z naszej produkcji w 2017 r
Kleintettau do Tropenhaus am Rennsteig

3 Piece elektryczne

oraz 3 hybrydowe garnki z najnowocześniejszą technologią
doładowania elektrycznego

EKONOMIA

Myślimy i działamy pokoleniowo.

W ciągu ostatnich niemal 250 lat głównym celem naszego ekonomicznego myślenia i działania był maksymalny wzrost zysków i produkcji towarów. Wraz z postępującą globalizacją, wynikający z tego rozwój w nieprawidłowym kierunku był i będzie coraz bardziej widoczny. Zmiany klimatyczne, nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych, ubóstwo i niesprawiedliwy podział dóbr to główne wyzwania związane z odejściem od gospodarki krótkoterminowej na rzecz gospodarki długoterminowej. Skutki te można wyrazić stosunkowo precyzyjnie w kategoriach kosztów. Będziemy musieli zebrać co najmniej 20% naszego miesięcznego dochodu, jeśli będziemy kontynuować samą naprawę szkód. Dla HEINZ-GLAS długoterminowa gospodarka nie jest pojęciem obcym! Jak inaczej można by odnieść się do 396-letniej historii firmy, 144 540 dni działalności rodzinnej firmy, ciągłego rozwoju w kierunku firmy działającej na arenie

międzynarodowej? Długoterminowe planowanie, ciągłe i ponadprzeciętne inwestycje we wszystkich obszarach działalności oraz świadome gospodarowanie środkami finansowymi są w HEINZ-GLAS niezbędne..

„Moim zamiarem jest wspieranie kolegów z HEINZ-GLAS poprzez przygotowywanie danych ekonomicznych i sprawdzanie ich wiarygodności. Jeśli poprzez swoją pracę mogę ułatwić podejmowanie decyzji, mój cel zostaje osiągnięty.”

André Clarner, dział controllingu | HEINZ-GLAS Kleintettau

EKONOMIA W LICZBACH

22%

wskaźnik inwestycji w 2018 r. wyniósł 22%.
W ostatnich latach inwestowaliśmy średnio
12,7% rocznie

310 Mio €

Sprzedaż w 2018 r

41 razy

wzrost sprzedaży od 1960 r

919

cichy udział pracowników

EKO-ROZWIĄZANIA OD HEINZ-GLAS

Środowisko i akceptowalność społeczna.

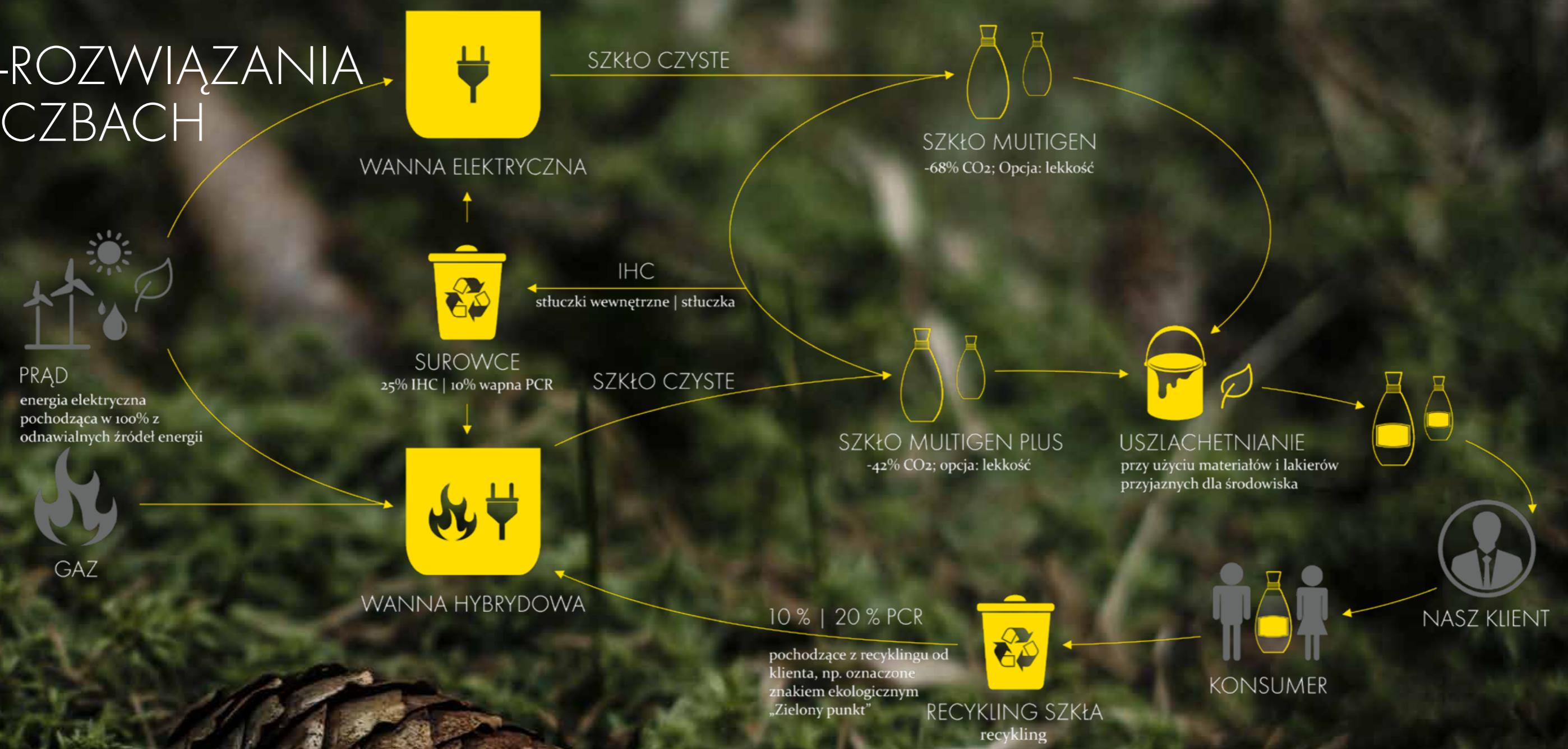
Zgodnie z definicją zorientowaną ekonomicznie, zrównoważony rozwój oznacza „nie generowanie zysków, które następnie są przeznaczane na projekty środowiskowe i społeczne, ale generowanie zysków w sposób akceptowalny dla środowiska i społeczeństwa”. Nie postrzegamy jej tylko jako definicji, ale również jako nasze zobowiązanie! Analizy cyklu życia dają nam jasny obraz naszego łańcucha wartości, pozwalając nam zidentyfikować obszary działania i zdefiniować cele. Nie idziemy na kompromis, jeśli chodzi o wyznaczanie i osiąganie celów. Jednym z tych celów jest MULTI GEN GLASS i MULTI GEN PLUS GLASS.

„Jestem częścią HEINZ-GLAS Peru od samego początku i chciałbym nadal doświadczać tej części historii i rozwoju firmy.”

Carlos Cruz, dział rozwoju szkła | HEINZ-GLAS Peru S.A.C.

EKO-ROZWIĄZANIA W LICZBACH

KODEKS POSTĘPOWANIA

Zasady etyki.

Nasz Kodeks Postępowania reguluje zasady postępowania zgodnego z prawem i dotyczy w takim samym stopniu wszystkich pracowników, właścicieli i organów nadzorczych naszej grupy kapitałowej. Jego akceptacja przez naszych dostawców i partnerów biznesowych jest podstawą współpracy.

„Zgodność nie jest dla nas nową rzeczą. Przestrzeganie wewnętrznych zasad i sposobów postępowania, jak również przestrzeganie wymogów prawnych jest dla nas rzeczą oczywistą. Wspólnie działamy odpowiedzialnie i zgodnie z prawem, aby zapewnić długofalowy i trwały sukces Grupy HEINZ-GLAS.”

Susanna Platsch, manager ds. zgodności | HEINZ-GLAS Kleintettau

KODEKS POSTĘPOWANIA

Kluczowe zagadnienia Kodeksu Postępowania (Code of Conduct) są bardzo podobne do filarów strategii zrównoważonego rozwoju:

Postępowanie zgodne z zasadami – Podstawowe zasady dla każdej jednostki w społeczeństwie.

Ekonomia – Prawidłowe zarządzanie sprawami finansowymi, aktywami, partnerami biznesowymi i organami władzy jako czynnik zrównoważonego i skutecznego zarządzania przedsiębiorstwem. Korupcja i praktyki ograniczające konkurencję są zdecydowanie odrzucane.

Ekologia – Odpowiedzialne wykorzystanie wszystkich zasobów naturalnych dla zrównoważonej ochrony środowiska.

Spółeczność i sprawy społeczne – Człowiek jako najważniejsza wartość w firmie, którego prawa są respektowane. Należy tworzyć i zapewniać miejsca pracy.

Kultura i życie – Promujemy i zachęcamy do zamieszkania w naszych regionach poprzez własne projekty oraz wsparcie lokalnych stowarzyszeń i organizacji.

ZGODNOŚĆ DLA ZAPEWNIENIA ZRÓWNOWAŻONEGO I ODPO- WIEDZIALNEGO SUKCESU

Słowo „zgodność” było w ostatnich latach na ustach wszystkich. „Zgodność” w rzeczywistości oznacza nic innego jak przestrzeganie norm prawnych i wytycznych firmy. To nic nowego dla Grupy HEINZ-GLAS, czego dowodem jest nasza długa tradycja i dobra reputacja. Aby jeszcze lepiej sprostać własnym wymaganiom, stworzyliśmy w tym celu osobny dział.

Monitoruje on następujące obszary:

- Zgodność z wymogami prawnymi
- Przestrzeganie wewnętrznych zasad i sposobów postępowania
- Przestrzeganie naszych wytycznych przez klientów i partnerów biznesowych

DZIAŁANIE ZGODNE Z PRAWEM JEST DLA NAS RZECZĄ OCZY- WISTĄ

Zgodność służy jako wyznacznik odpowiedzialnego i zgodnego z prawem działania. Jest ona integralną częścią naszej kultury korporacyjnej i stanowi podstawę zaufania, jakim obdarzają nas klienci, partnerzy biznesowi i społeczeństwo. Zgodność ma wpływ na wszystkie organy korporacyjne Grupy HEINZ, każdego pracownika, każdego kierownika, radę założycielską, pozostałe organy korporacyjne, właścicieli i każdego partnera biznesowego. Każdy jest zobowiązany do działania zgodnie z normami prawnymi, wytycznymi i wartościami korporacyjnymi Grupy HEINZ. Zgodność jest monitorowana poprzez regularne i specjalistyczne audyty. Ponadto zachęcamy również wszystkich

partnerów handlowych do przestrzegania niniejszych zasad. W końcu odpowiedzialne i zgodne z prawem działanie jest dla nas ważnym czynnikiem sukcesu. Aby osiągnąć ten cel korporacyjny, zapewnić trwałe i długoterminowy sukces, wszystkie zaangażowane strony muszą postępować w sposób legalny, zgodny z zasadami i oparty na wartościach.

DIALOG I PRZEJRZYSTOŚĆ

Stawiamy na zrównoważone partnerstwo.

Jednym z naszych najwyższych celów jest orientacja na klienta. Reagowanie na indywidualne życzenia i potrzeby. Odnosi się to oczywiście do produkcji i uszlachetniania wysokiej jakości flakonów klasy premium. Dotyczy to również kwestii zrównoważonego rozwoju i ochrony klimatu. Dla nas oznacza to rozmowę z klientem jak równy z równym w celu wyjaśnienia, co jest możliwe, a co wkrótce będzie możliwe. Nazywamy to partnerstwem. Utrzymujemy takie partnerstwa z klientami, dostawcami i uniwersytetami, takimi jak Uniwersytet w Jenie czy Uniwersytet w Bayreuth.

Jeden projekt jest nam szczególnie bliski: wsparcie organizacji takich jak WWF, które wspieramy i które stanowią dla nas wyzwanie. W końcu wszyscy wiemy, o co w tym wszystkim chodzi: odkrywać, w jaki sposób możemy uczynić świat lepszym każdego dnia.

„W pracy dla HEINZ-GLAS Peru podoba mi się to, że mam możliwość dalszego rozwoju przy każdym nowym projekcie i że mogę przekazywać te doświadczenia dalej.”

Jose Benitez, założyciel działu utrzymania ruchu | HEINZ-GLAS Peru

Nasza współpraca z WWF i 2°Campus

World Wide Fund For Nature (WWF) jest jedną z największych i najbardziej doświadczonych organizacji zajmujących się ochroną przyrody na świecie, działającą w ponad 100 krajach. Dzięki naszej współpracy, która rozpoczęła się w 2017 roku, wspieramy organizację, której celem jest stworzenie żywej planety dla nas i naszych dzieci oraz zachowanie piękna natury. Jako przedsiębiorstwo o dużym zapotrzebowaniu na energię jesteśmy zobowiązani do wniesienia wkładu w osiągnięcie celu Paryskiego Porozumienia Klimatycznego. Dlatego wspólnie z WWF pracujemy nad celami naukowymi (Science Based Targets) i ich realizacją! HEINZ-GLAS jest również sponsorem 2°Campus. Tutaj 20 młodych ludzi z całych Niemiec prowadzi badania mające na celu ograniczenie globalnego ocieplenia do maksymalnie 2°C.

Zrównowazony rozwój ma swoją cenę – Warto ją zapłacić.

Dzięki naszemu zaangażowaniu zajęliśmy miejsce w pierwszej trójce, otrzymując Niemiecką Nagrodę za Zrównowazony Rozwój (Deutscher Nachhaltigkeitspreis) w 2018 roku. Jesteśmy z tego dumni. Ponadto, jest to dla nas zarówno zachęta, jak i wyzwanie do dalszego podążania obraną przez nas drogą. Ponieważ jedno jest pewne: Zrównowazony rozwój to nie samonapędzający się proces. Jest to ciągłe wyzwanie, które wymaga wsparcia. Zarówno ze strony przedsiębiorstwa, jak i ludzi, którzy dla niego pracują – kadry kierowniczej i pracowników. Jak jest tego cena? Krew, pot i łzy. I oczywiście pieniądze. Nie postrzegamy jednak tych kosztów jako ceny, którą należy zapłacić za naszą konkurencyjność, ale jako inwestycję w przyszłość, którą aktywnie kształtujemy i zawsze aktywnie kształtowaliśmy.

Przedsiębiorstwo działające na rzecz ochrony klimatu

Klimaschutz-Unternehmen e.V. to obejmująca wiele gałęzi przemysłu sieć doskonałości działająca na rzecz ochrony klimatu i efektywności energetycznej. Członkami sieci doskonałości mogą stać się przedsiębiorstwa z Niemiec, które zademonstrowały swoją pionierską rolę poprzez szczególnie ambitne cele i działania w zakresie ochrony klimatu. W 2018 roku HEINZ-GLAS stała się częścią tej inicjatywy. Dr Hermann Hüwels, dyrektor ds. energii, środowiska i przemysłu w DIHK: „HEINZ-

GLAS jest pionierem w dziedzinie zrównoważonego rozwoju – od takich firm życzymy sobie jak najwięcej!”

Sieci efektywności energetycznej

Dzięki naszemu udziałowi w dwóch sieciach, Rennsteigenergie i Hochfranken, stale zwiększamy naszą efektywność energetyczną i aktywnie uczestniczymy w wymianie z innymi firmami. Wspólna wymiana doświadczeń ułatwia wdrażanie, zmniejsza zużycie energii i przyczynia się do redukcji kosztów energii. Jednocześnie możemy przekazywać nasze zaangażowanie w ochronę klimatu i związane z tym innowacje.

Dni Zrównowazonego Rozwoju w HEINZ-GLAS

W naszych zakładach produkcyjnych regularnie organizowane są „Dzień Zrównowazonego Rozwoju” i „Dzień Recyklingu Szkła”. Mają one stanowić platformę, na której pracownicy mogą wymieniać pomysły na temat zrównowazonego rozwoju z ekspertami wewnętrznymi i zewnętrznymi, intensywnie angażować się na rzecz zrównowazonego rozwoju i przedstawiać własne pomysły dotyczące zrównowazonego środowiska pracy. Także podczas dni otwartych „OPEN DOORS” informujemy również naszych gości o naszych strategiach zrównowazonego rozwoju i technicznych innowacjach w produkcji szkła.

Inicjatywa Spice

HEINZ-GLAS jest częścią Inicjatywy SPICE (Sustainable Packaging Initiative for Cosmetics), która skupia firmy z branży kosmetycznej. Naszym wspólnym celem jest zjednoczenie wysiłków na rzecz kształtowania zrównowazonej przyszłości przemysłu opakowaniowego, a tym samym poprawa ekologiczności całego łańcucha wartości opakowań.

„WWF w Niemczech jest zadowolona z dobrego partnerstwa z HEINZ-GLAS. Organizacja umożliwi nam zorganizowanie Akademii WWF pod nazwą 2°Campus. Opracowanie naukowych celów klimatycznych zgodnie z Paryskim Porozumieniem Klimatycznym stanowi dla HEINZ-GLAS wartościowe i perspektywiczne wyzwanie. Oprócz definiowania naszych celów, pracujemy wspólnie, aby zapewnić energię o niższej emisji CO₂ oraz podnieść świadomość pracowników w zakresie kwestii zrównowazonego rozwoju i sposobów działania.”

Alexander Liedke, manager ds. zrównowazonego biznesu i rynków | WWF

CERTYFIKATY I ECOVADIS | CDP

ISO 9001: Kleintettau, Piesau, Spechtsbrunn, Działdowo, Hranice, Lima, Kosamba

ISO 14001: Spechtsbrunn, Hranice

ISO 50001: Kleintettau, Piesau, Spechtsbrunn

IQ Net SR10: Kleintettau, Piesau, Spechtsbrunn

Norma ta zawiera wytyczne dotyczące odpowiedzialności społecznej (ISO 26000) i jest zgodna z międzynarodowymi narzędziami, raportowaniem dotyczącym zrównoważonego rozwoju i wytycznymi GRI.

CDP: Kleintettau, Piesau, Spechtsbrunn

Carbon Disclosure Project (CDP) jest organizacją non-profit, która ocenia i klasyfikuje dane środowiskowe i ślad węglowy firm.

EcoVadis: Kleintettau, Piesau, Spechtsbrunn, Działdowo, Hranice, Lima

EcoVadis to platforma współpracy, która ocenia na całym świecie około 20 000 przedsiębiorców w kategorii „środowisko”, „praktyki pracownicze”, „prawa człowieka”, „zrównoważony rozwój” i „ogólne” za pomocą monitoringu społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR). EcoVadis wprowadza większą przejrzystość w łańcuchu dostaw zarówno dla klientów, jak i dostawców.

Zarządzanie emisjami

Są to nasze działania mające na celu zmniejszenie emisji czynników zakłócających środowisko.

Ogólna ocena

Wartości całkowite i tematyczne są przedstawione na skali od 1 do 100.

EPILOG

Drodzy Czytelnicy,

50 lat temu koncepcja zrównoważonego rozwoju była w dużej mierze nieznaną w języku potocznym, ale dziś towarzyszy nam ona na każdym kroku. Zrównoważony rozwój gospodarczy jest integralną częścią naszej prawie 400-letniej firmy i filozofii właściciela naszego przedsiębiorstwa prowadzonego obecnie przez trzynaste pokolenie. Aby zapewnić ten sukces, który w szczególności mój ojciec Carl-August Heinz osiągnął w ciągu ostatnich 42 lat, w 2014 roku świadomie zdecydowałam się na proekologiczne zorientowanie naszej firmy. Dla mnie, jako właścicielki, jest to kwestia bliska mojemu sercu. Nasza zmiana pokoleniowa jest widocznym znakiem tego sposobu myślenia. Moim celem jest połączenie ekonomii i ekologii w taki sposób, aby nasi następcy nadal odnosili korzyści zarówno ze zdrowego środowiska, jak i promującego zdrowie przedsiębiorstwa. Przejrzystość i identyfikowalność są dla mnie bardzo ważne. Niniejszy raport na temat zrównoważonego rozwoju jest tego dowodem. Jak dotąd mogliście przeczytać, co robimy i co już

osiągnęliśmy. Ten sukces zawdzięczamy przede wszystkim ludziom, którzy pracowali i pracują dla HEINZ-GLAS. Najlepsza strategia, najlepsza koncepcja są bezużyteczne, jeśli nie zostaną skutecznie wdrożone przez człowieka. Dziękuję Wam za to! Wiele firm w naszej branży już się zaangażowało i wprowadziło zrównoważone produkty i procesy produkcyjne. Chcemy, aby wszystkie firmy poszły za tym przykładem, aby przetrzeć szlak dla przyszłych pokoleń. Ponieważ:

„Nie możemy przewidzieć przyszłości, ale możemy ją kształtować”. (Peter Ferdinand Drucker)

Carletta Heinz, Owner & CSIO

Mała dziewczynka siedzi na zajęciach plastycznych. Ma sześć lat i jest całkowicie pochłonięta malowaniem. Nauczycielka wiedziała, że ta mała dziewczynka często opuszczała zajęcia, z wyjątkiem zajęć plastycznych. Podchodzi do jej stolika w ostatnim rzędzie i pyta: „Co malujesz?” Dziewczynka odpowiada: „Rysuję obraz Boga”. Nauczycielka mówi: „Ale nikt nie wie, jak wygląda Bóg”. A dziewczynka odpowiada: „Zaraz się Pani dowie”.